

2014/27407

23-5-2014

GRIF

11-8-2014

Provincie Limburg	PS
DOCnr.	
Ingek.	23 MEI 2014
CASnr.	
ID.	

Aan de leden van Provinciale Staten in Limburg

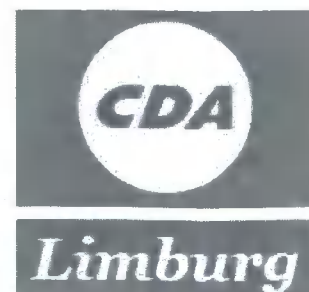
Mheer, 20 mei 2014

Beste collega's,

Graag bied ik jullie bijgaand het gewijzigd initiatiefvoorstel I-14-001 inzake de financiering van het MKB aan ter bespreking. Het voorstel is een rechtstreeks uitvloeisel van de motie Titulaer c.s. inz MKB financiering aangenomen op 2 november 2012. Tijdens de begrotingsbehandeling in november afgelopen jaar is aangekondigd dat het CDA zelf met een Initiatiefvoorstel zou komen om uitvoering aan de motie te geven. De eerste versie van dat voorstel is besproken in de Commissievergadering EBD van 28 februari jl. Naar aanleiding van de opmerkingen uit deze vergadering alsook naar aanleiding van de reactie van GS op het Initiatiefvoorstel, is het voorstel gewijzigd en loopt het voorstel procedureel nu mee met de behandeling van de Voorjaarsnota.

Met vriendelijke groet,

Jeu Titulaer

Initiatiefvoorstel Titulaer (CDA) Financiering (innovatieve) Midden- en Kleinbedrijf in Limburg – 1 minuut versie

No: I-14-001 Gewijzigd

1 Onderwerp

Initiatiefvoorstel Financiering (innovatieve) Midden- en Kleinbedrijf in Limburg van Statenlid J. Titulaer.

2 Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

Bij de begrotingsbehandeling 2013 op 2 november 2012 is een motie (motie 296 Titulaer c.s. Inzake ondersteuning MKB in Limburg – MKB-fonds) aangenomen die tot doel had het MKB in Limburg te ondersteunen door middel van nieuwe financieringsinstrumenten. Hoewel de motie door Gedeputeerde Staten ter hand is genomen zijn de specifiek genoemde maatregelen nadien niet verder uitgewerkt. Tijdens de begrotingsbehandeling van 2014 is aangekondigd dat daarom de uitwerking van de motie zelf ter hand zou worden genomen in de vorm van een Initiatiefvoorstel. Doel van dit voorstel is het MKB in Limburg meer mogelijkheden te bieden voor de financiering van investeringsplannen zodat de economische groei, welvaart en werkgelegenheid gestimuleerd wordt.

3 Bevoegdheid

Het voorstel betreft autonoom economisch beleid.

Provinciale Staten hebben het recht Initiatiefvoorstellen in te dienen op grond van artikel 35 Reglement van Orde voor Provinciale Staten 2012 en artikel 143a Provinciewet.

4 Voorstel aan Provinciale Staten

Provinciale Staten wordt gevraagd te besluiten:

- een financieringsinstrumentarium in te stellen voor het (innovatieve) MKB bestaande uit

MKB leningenfonds	€ 20 mln. revolverend
Limburg Business Development Fonds (LBDF)	€ 23,85 mln. revolverend en € 5,85 mln. Subsidie
Cofinanciering kredietunies	€ 10 mln. revolverend

- het subsidiedeel van het LBDF ter grootte van € 5,85 mln. ten laste te brengen van de immunisatiereserve;
- voor het revolverende deel van het (totale) fonds een risicoreserve te vormen van € 9,8 mln en hiertoe in de immunisatiereserve een bedrag van € 9,8 mln te oormerken;
- Gedeputeerde Staten opdracht te verlenen de benodigde middelen (totaal € 59,7 mln.) ter beschikking te stellen;
- Gedeputeerde Staten opdracht te verstrekken de oprichting en uitvoering van het MKB leningenfonds, het LBDF en het instrument ter cofinanciering van kredietunies als onderdeel van de 2^e tranche structuurversterkende projecten ter hand te nemen en de Staten over de definitieve vorm te informeren.

5 Argumenten / toets duurzaamheidparagraaf

Het MKB ondervindt momenteel, door de huidige economische ontwikkelingen en de positie van de banken hierin, problemen bij het vinden van financiering.

Gezien de conclusies uit verschillende onderzoeken uitgevoerd door o.a. de Nederlandsche Bank naar aanleiding van deze problematiek, heeft het MKB, als motor voor onze Limburgse economie, ondersteuning nodig van de overheid. Financiering is nodig ten behoeve van de continuïteit en de groei van ondernemingen. Om het MKB te helpen moet instrumentarium ontwikkeld worden waarmee het MKB financieel wordt ondersteund.

De Provincie geeft hiermee invulling aan haar doelstellingen betreffende het stimuleren van de Limburgse economie en werkgelegenheid.

Het voorliggende initiatiefvoorstel is gewijzigd ten opzichte van het voorstel dat is behandeld in de vergadering van de Statencommissie Economie, Bestuur en Duurzaamheid van 28 februari 2014. Het voorstel is uitgebreid met een (financieel) instrument ter ondersteuning van het innovatieve MKB.

Het instrumentarium van een provinciale garantieregeling is in dit –gewijzigd- voorstel niet meer opgenomen. Gelet op de tijdelijke verruiming in de Rijksgarantieregelingen en de bezwaren vanuit uitvoeringszijde waaronder de discussie over de berekeningswijze mbt staatssteun, is hier thans van afgezien.

6 Risico's

Risico's samenhangend met de voorgestelde instrumenten betreffen de uitvoering en als gevolg daarvan een (te) groot debiteurenrisico. Indien te gemakkelijk een subsidie of lening verstrekt wordt of een participatie wordt aangegaan, neemt het risico op wanbetaling toe en kan per saldo een negatief rendement ontstaan in het fonds.

Deze risico's worden op verschillende manieren beperkt door:

- cofinanciering van de kredietunies en het gebruik maken van de uitvoering bij deze kredietunies;
- beheer en uitvoering van het fonds / kredietunies belegd bij een professionele uitvoeringsorganisatie;
- inrichting van het fonds voorzien van een adequate administratieve organisatie en beoordelingsprocedures (inclusief kredietcommissie of investment commissie).

Initiatiefvoorstel Titulaer (CDA) Financiering (innovatieve) Midden- en Kleinbedrijf in Limburg

No: I-14-001 Gewijzigd

1. Onderwerp

Initiatiefvoorstel inzake financiering (innovatieve) Midden- en Kleinbedrijf in Limburg van Statenlid Jeu Titulaer.

2. Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

Bij de begrotingsbehandeling 2013 op 2 november 2012 is een motie (motie 296 Titulaer c.s. Inzake ondersteuning MKB in Limburg – MKB-fonds) aangenomen die tot doel had het MKB in Limburg te ondersteunen door middel van nieuwe financieringsinstrumenten.

Hoewel de motie door Gedeputeerde Staten ter hand is genomen zijn de specifiek genoemde maatregelen nadien niet verder uitgewerkt. Tijdens de begrotingsbehandeling van 2014 is aangekondigd dat daarom de uitwerking van de motie zelf ter hand zou worden genomen in de vorm van een initiatiefvoorstel.

Doel van dit voorstel is het MKB in Limburg meer mogelijkheden te bieden voor de financiering van hun investeringsplannen zodat de economische groei, welvaart en werkgelegenheid gestimuleerd wordt.

3. Bevoegdheid

Het voorstel betreft autonoom economisch beleid.

Provinciale Staten hebben het recht Initiatiefvoorstellen in te dienen op grond van artikel 35 Reglement van Orde voor Provinciale Staten 2012 en artikel 143a Provinciewet.

4. Voorstel aan Provinciale Staten

Provinciale Staten wordt gevraagd te besluiten:

- een financieringsinstrumentarium in te stellen voor het (innovatieve) MKB bestaande uit

MKB leningenfonds	€ 20 mln. revolverend
Limburg Business Development Fonds (LBDF)	€ 23,85 mln. revolverend en € 5,85 mln. Subsidie
Cofinanciering kredietunies	€ 10 mln. revolverend

- het subsidiedeel van het LBDF ter grootte van € 5,85 mln. ten laste te brengen van de immunisatiereserve;
- voor het revolverende deel van het (totale) fonds een risicoreserve te vormen van € 9,8 mln en hiertoe in de immunisatiereserve een bedrag van € 9,8 mln te oormerken;
- Gedeputeerde Staten opdracht te verlenen de benodigde middelen (totaal € 59,7 mln.) ter beschikking te stellen;
- Gedeputeerde Staten opdracht te verstrekken de oprichting en uitvoering van het MKB leningenfonds, het LBDF en het instrument ter cofinanciering van kredietunies als onderdeel

van de 2° tranche structuurversterkende projecten ter hand te nemen en de Staten over de definitieve vorm te informeren.

5. Risico's

Risico's samenhangend met de voorgestelde instrumenten betreffen de uitvoering en als gevolg daarvan een (te) groot debiteurenrisico. Indien te gemakkelijk een subsidie of lening verstrekt wordt of een participatie wordt aangegaan, neemt het risico op wanbetaling toe en kan per saldo een negatief rendement ontstaan in het fonds.

Deze risico's worden op verschillende manieren beperkt door:

- cofinanciering van de kredietunies en het gebruik maken van de uitvoering bij deze kredietunies;
- beheer en uitvoering van het fonds / kredietunies belegd bij een professionele uitvoeringsorganisatie;
- inrichting van het fonds voorzien van een adequate administratieve organisatie en beoordelingsprocedures (inclusief kredietcommissie of investment commissie).

6. Toelichting / kernargumenten/onderbouwing

6.1. MKB financieringsfonds met twee doelstellingen: structuurversterkend en innovatie ondersteunend

6.1.1. Inleiding

Het MKB is de motor van de Limburgse economie. Circa 99% van het Limburgse bedrijfsleven bestaat uit het MKB (bedrijven met minder dan 250 werknemers in dienst). In werkzame personen bezien leveren die bedrijven ruim driekwart van de werkgelegenheid. Willen we de economische structuur van Limburg versterken en onze concurrentiepositie verbeteren, dan kunnen we niet om het MKB heen.

Het MKB ondervindt momenteel, door de huidige economische ontwikkelingen en de positie van de banken hierin, problemen bij het vinden van financiering.

Minister Kamp komt tot dezelfde conclusie in zijn brief 'stimulering ondernemingsfinanciering' d.d. 19 december 2013. Daarin staat dat de toegang tot bedrijfsfinanciering, met name voor het MKB, nog steeds onder druk¹ staat.

Eerder onderzoek van de Commissie de Swaan² geeft aan dat de financieringsknelpunten in het MKB zich in het bijzonder manifesteren bij het kleinbedrijf én startende, innovatieve en snelgroeiende ondernemingen. Deze ondernemingen worden door banken als meer risicovol gezien en hebben daardoor een grotere kans op afwijzing van hun financieringsaanvraag. De risico's zijn groter en zijn lastiger in te schatten (technische producten, hightech, etc).

---

¹ Conclusie naar aanleiding van onderzoek uitgevoerd door onderzoeksbureau Panteia/EIM, juni 2013, in opdracht van het ministerie EZ

² Advies van expertgroep bedrijfsfinanciering, Commissie 'De Swaan', 'Naar een gezonde basis: bedrijfsfinanciering na de crisis'. De expertgroep deed in opdracht van minister Verhagen van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie onderzoek naar de beschikbaarheid van krediet voor het MKB.

Ook recent onderzoek van de Nederlandsche Bank³ geeft aan dat de kredietaanvragen door het MKB nog steeds voor een relatief groot deel door banken worden afgewezen. Vooral kleinere bedrijven waarvan de solvabiliteit en de rentabiliteit door de crisis zijn uitgehold, kunnen moeilijk aan krediet komen. Dit komt deels doordat deze bedrijven sterk afhankelijk zijn van de binnenlandse economie, die nog maar langzaam herstelt. Daarnaast is potentieel onderpand voor krediet, sterk in waarde afgenomen, door de verslechterde onroerend goed markt. Voor een deel van het MKB geldt in feite dat niet het bankkapitaal, maar het eigen vermogen van de bedrijven zelf de beperkende factor voor kredietverlening is.

Gezien de conclusies uit bovenstaande onderzoeken heeft het MKB, als motor voor onze Limburgse economie, ondersteuning nodig van de overheid. Deze ondersteuning kan gerechtvaardigd worden door het marktfalen in de (huidige) kapitaalmarkt.

Een bekende vorm van marktfalen is dat het voor banken moeilijk en relatief duur is de kredietwaardigheid van kleinere bedrijven in te schatten. De bedrijven zijn niet altijd in staat om tijdig dan wel volledig de informatie te leveren die banken nodig hebben om een kredietwaardigheidsoordeel op te baseren. Banken zouden deze onzekerheid in beginsel kunnen vertalen in hogere risico-opslagen. In de praktijk kan dit maar tot op beperkte hoogte. In plaats daarvan zullen banken hun acceptatievoorwaarden aanscherpen, zodat kredietaanvragen van kleinere bedrijven vaker worden afgewezen

Om het MKB te helpen moet instrumentarium ontwikkeld worden waarmee het MKB financieel wordt ondersteund.

In het provinciaal economisch beleid wordt uitgesproken dat Limburg de ambitie heeft om een vestigingsklimaat te realiseren voor een internationaal concurrerende en innovatieve kennis gedreven economie⁴. Die kennisintensieve bedrijvigheid ontstaat uit innovatieve ideeën. Ideeën afkomstig vanuit kennisinstellingen, (R&D-afdelingen van) het grootbedrijf of initiatiefrijke, vernieuwende MKB'ers. Dergelijke ideeën komen echter niet vanzelf tot bedrijvigheid.

In de huidige tijdgeest ontbreekt het echter aan toereikende en passende financiële instrumenten in het traject van idee tot bedrijvigheid. Om reden van de bovenmatige risico's zullen marktpartijen (banken, venture capitalists) dit gemis aan een afdoende en sluitend financieel instrumentarium, dat het volledige business development-traject afdekt, niet oppakken.

Om de werkelijke economische potentie van de provincie te kunnen oogsten en de economische ambities waar te kunnen maken wordt voorgesteld een zogenaamd Business Development fonds op te richten. Een fonds dat wordt ingericht voor het innovatieve MKB en financiering biedt voor de ontwikkeling van ideeën naar product naar onderneming.

Samengevat wordt voorgesteld wordt een fonds op te richten met het Limburgs MKB als doelgroep. Een deel van dit fonds wordt ingericht voor het verstrekken van leningen aan het Limburgse MKB. Daarnaast zal een fonds worden ingericht specifiek voor het innovatieve MKB.

---

³ DNB Occasional Studies, Kredietverlening en bancaire kapitaal, april 2014.

⁴ Deze ambitie is verwoord in de Limburg agenda

6.1.2. MKB leningen fonds

Zowel MKB met activiteiten binnen als buiten de (Limburgse) topsectoren kunnen in aanmerking komen voor een lening uit het fonds. De leningen zijn bedoeld voor het verrichten van investeringen in materiële vaste activa maar kunnen ook gebruikt worden het uitbreiden van werkkapitaal.

De omvang van het merendeel van het Limburgse MKB in огenschouw nemend, behoren tot de doelgroep ondernemingen met 5 of meer werknemers. Ook samenwerkingsverbanden tussen een aantal kleinere bedrijven (bedrijven met minder dan 5 fte) kunnen een lening uit het fonds aanvragen.

Daarnaast zal het fonds de volgende kenmerken / kengetallen kunnen hebben:

- Omvang € 20 mln, middelen éénmalig, revolverend inzetten;
- Omvang leningen minimumbedrag € 150.000; maximumbedrag € 1.000.000.
Gemiddelde lening € 400.000;
- Looptijd lening afhankelijk van type investering of doel aanwending werkkapitaal, gemiddeld 3 jaar, maximaal 12 jaar;
- Rentepercentage 12 maands Euribor met een risico-opslag conform richtlijnen van de EU (marktconform). Minimum rentepercentage 4,5%, gemiddelde rentepercentage 7,5%;
- Hefboomfinanciering minimaal 50% van de investering / kapitaalbehoefte gefinancierd door kapitaal derden;
- Beoordelingscriteria risicoprofiel, verdien capaciteit en zekerheden van de onderneming;
- Verstrekkingen 1 jaar, 50 verstrekkingen (100 aanvragen);
- Kosten fondsbeheer max 1 % van initiële fondsomvang per jaar;
- Beoogd rendement 3,3 %

Kosten, opbrengsten en saldo

Bij een initiële fondsomvang van € 20 miljoen eenmalig in te zetten is het begrote saldo van revolverende fondsmiddelen, kosten en opbrengsten als volgt:

Revolverend MKB Leningenfonds	+	€ 20.000.000
Renteopbrengsten	+	€ 4.500.000
Afsluitprovisie	+	€ 150.000
Kosten fondsbeheer	-	€ 650.000
Risicoreserve	-	<u>€ 2.000.000</u>
Eindsaldo	+	€ 22.000.000

Voorstel

Voorgesteld wordt voor dit fonds € 20 mln ter beschikking te stellen. Deze middelen worden éénmalig revolverend ingezet en leggen geen beslag op de immunisatiereserve.

Voor het fonds zal een risicoreserve worden gevormd van € 2 mln (10%). In de immunisatiereserve zal een bedrag van € 2 mln hiervoor geormerkt worden. Op het eind van de looptijd van het fonds valt deze voorziening weer vrij. In de begroting van het fonds is namelijk opgenomen dat uit de inkomsten deze voorziening wordt opgebracht. Uit de begroting resteert een netto opbrengst van

€ 2 mln zijnde 3,33% per jaar. Afhankelijk van de werkelijke default rate zal de netto opbrengst wijzigen. Gelet op het huidige voorzieningenniveau voor MKB-financieringen van ca. 8% bij Nederlandse banken tegen in normale tijden een default-rate van 1 à 2%, is de risicoreserve van 10% prudent.

6.1.3. Limburg Business Development Fonds

Zoals reeds in voorgaande paragraaf genoemd zal een deel van het fonds worden ingericht voor het innovatieve MKB. Dit fonds biedt financiering voor de ontwikkeling van ideeën naar product naar onderneming, een zogenaamde Limburg Business Development fonds (LBDF). Het fonds zal verschillende stadia in de ontwikkeling van het idee naar onderneming met verschillende instrumenten financieren. Het betreft een fonds met 3 onderdelen:

- Proof-of-Principle fonds: van idee naar een 'proof-of-principle', ideeën die een eerste technologische en/of markttoets hebben doorstaan.
- Proof-of-Concept fonds: producten die een eerste technologische en/of markttoets hebben doorstaan tot een volwaardig product- en of dienstenconcept, inclusief een businessplan.
- Seed fonds: dekt de financieringsbehoefte in de laatste fase van het business development traject tot een volwaardig product of dienst dat via een industrialisatie-slag op de markt is geïntroduceerd.

Het fonds zal de volgende kenmerken / kengetallen kunnen hebben:

- Totale omvang € 29,7 mln:
- Looptijd 12 jaar, uitzettingsperiode 6 jaar, beheerperiode 6 jaar
- Kosten fondsbeheer uitzettingsperiode, 2% van initiële fondsomvang per jaar
beheerperiode, 1% van revolverend fondsdeel

Waarbij de 3 onderliggende onderdelen van het fonds de volgende kenmerken kunnen hebben:

Proof of Principle fonds

- Omvang € 5,85 mln, niet-revolverend, subsidies
- Omvang subsidies 'POP' minimaal € 15.000, maximaal € 50.000, gemiddeld € 32.500
- Beoordelingscriteria innovativiteit, technische haalbaarheid, marktpotentie, economische haalbaarheid, ondernemerschap
- Verstrekkingen 30 cases per jaar

Proof of Concept fonds

- Omvang € 11,25 mln, 50% revolverend, achtergestelde leningen
- Omvang leningen 'POC' minimaal € 50.000, maximaal € 250.000, gemiddeld € 150.000
- Looptijd 6 jaar
- Rentepercentage 12 maands Euribor met een risico-opslag conform richtlijnen van de EU (marktconform). Verwacht gemiddeld rente percentage 8%
- Beoordelingscriteria innovativiteit, technische haalbaarheid, marktpotentie, economische haalbaarheid, ondernemerschap
- Verstrekkingen 10 – 15 cases per jaar
- Rendement 50% revolverend (uitgangspunt is dat de helft van de uitgezette middelen wordt terugbetaald)

Seed fonds:

- Omvang € 12,6 mln, revolverend, participaties
- Omvang participaties 'Seed' minimaal € 100.000, maximaal € 500.000, gemiddeld € 300.000
- Verstrekkingen 7 cases per jaar
- Rendement verwacht gemiddeld rendement 2,5%

Kosten, opbrengsten en saldo

Bij een initiële fondsomvang van € 29.700.000 bedraagt het resterend saldo van revolverende fondsmiddelen, kosten en opbrengsten na 12 jaar ten minste € 14.782.500. Dit saldo is opgebouwd uit:

Revolverend deel PoP-fonds	+	€ 0
Revolverend deel PoC-fonds	+	€ 5.625.000
Revolverend deel Seed-fonds	+	€ 12.600.000
Rente-inkomsten PoC-fonds	+	€ 2.700.000
Rendement Seed-fonds	+	€ 315.000
Beheerkosten uitzettingsperiode	-	€ 3.564.000 (max)
Beheerkosten beheerperiode	-	€ 1.093.500 (max)
Risicoreserve	-	€ 1.800.000
Saldo		€ 14.782.500

Voorstel

Voorgesteld wordt voor dit fonds een bedrag van € 29,7 mln ter beschikking te stellen:

- Proof-of-Principle fonds € 5,85 mln, niet-revolverend, subsidies
- Proof-of-concept fonds € 11,25 mln, 50% revolverend, achtergestelde leningen
- Seed fonds € 12,6 mln, revolverend, participaties

Voor het fonds zal een risicoreserve worden gevormd van € 6,8 mln. In de immunisatiereserve zal een bedrag van € 6,8 mln hiervoor geormerkt worden. In bovenstaande saldoberekening is reeds een risicogewogen opstelling gemaakt zodat een (extra) risicoreserve van € 6,8 mln als prudent kan worden omschreven.

6.1.4. Uitvoering en beheer MKB leningenfonds en LBDF

De volgende uitgangspunten zullen worden gehanteerd voor de uitvoering en beheer van de fondsen:

- Uitvoering en beheer wordt belegd bij een professionele uitvoeringsorganisatie;
- Voor het leningenfonds zal de uitvoering mogelijk worden 'gedecentraliseerd' in de vorm van één loket (beheerd door een professionele uitvoeringsorganisatie) op een centrale plaats in de provincie Limburg. Tot dit loket kan het MKB zich richten met (aan)vragen over het fonds;
- Ook zal worden onderzocht wat de mogelijkheden zijn om vanuit dit loket cofinanciering aan te bieden aan het MKB, door het vormen van samenwerkingsverbanden met externe partijen, zoals bijvoorbeeld banken of het Rijk;
- Beoordeling voor de aanvragen voor zowel het leningenfonds als het LBDF zullen worden

voorgelegd aan een kredietcommissie, expert panel of investment commissie. In deze commissies worden onafhankelijke en ter zake deskundigen externen geplaatst.

6.2. Cofinanciering kredietunies

Een kredietunie is (in veel gevallen) een coöperatie tussen MKB-ondernemers die via een gemeenschappelijke kas geldmiddelen ter beschikking stellen en aan de andere kant MKB-ondernemers die geld lenen uit deze kas. Krediet gevende leden fungeren als coach voor ervaren of beginnende collega-ondernemers, de kredietnemers. Zij zetten zich in voor het succes van de ondernemer en vergroten daarmee de kans op het welslagen van zijn of haar onderneming. Een kredietunie bevordert de onderlinge solidariteit tussen kredietgevers en kredietnemers, heeft geen winstoogmerk en is op democratische leest geschoeid. Zowel kredietgevers als kredietnemers zijn lid en mede-eigenaar van de coöperatie. Een eventueel positief saldo aan het eind van het jaar komt ten goede aan de leden.

Ten behoeve van een snelle opstart van een te vormen kredietunie kan de Provincie de inbreng van ondernemers cofinancieren onder gelijke condities als de kredietgevende leden. De Provincie voorziet in een cofinanciering van 40% van het totaal ingelegde bedrag in de kredietunie. Maximale bedrag aan cofinanciering zal € 1 mln per kredietunie zijn. Het cofinancieren van een kredietunie past binnen de financiële kaders van de Provincie.

De kredietunies zullen zich richten op kleinere financieringen van lokale ondernemersinitiatieven. Hierdoor is dit instrument aanvullend op het MKB leningenfonds waarin leningen worden verstrekt met een minimumbedrag van € 150.000.

De wijze waarop en in welke kredietunies de Provincie gaat cofinancieringen zal nog verder moeten worden onderzocht en uitgewerkt. Welke kredietunies verwijst niet naar het type activiteiten die voor financiering in aanmerking komen als wel de wijze waarop de kredietunie is georganiseerd. Naar blijkt zijn er veel verschillende manieren waarop een kredietunie organisatorisch kan worden ingericht. Dit kan variëren van een coöperatie waar geld wordt ingelegd 'in een gezamenlijke pot', tot een organisatie vorm waarbij de deelnemers in de kredietunie zelf een lening overeenkomst aangaan met bedrijven die een financieringsbehoefte hebben. Dit laatste voorbeeld zal vanwege het intensieve beheer, het individuele risico en de administratieve last niet wenselijk zijn voor de Provincie om hierin deel te nemen.

Beheer deelname kredietunie

Ook hier geldt dat nader onderzocht moet worden hoe het beheer van de verschillende participaties in kredietunies georganiseerd moet worden.

Voorstel

Voorgesteld wordt, voor de cofinanciering van kredietunies door de Provincie Limburg, een bedrag van € 10 mln ter beschikking te stellen. Deze middelen worden revolverend ingezet en leggen geen beslag op de immunisatiereserve.

Ten aanzien van het vormen van een risicoreserve kan worden vermeld dat een kredietunie zelf al, ten laste van het ingelegde kapitaal, een risicoreserve moet vormen. In de exploitatie van de kredietunies wordt op vergelijkbare wijze als bij het MKB Leningenfonds rekening gehouden met af

te boeken verstrekkingen. Desalniettemin zal conform vigerend beleid een (prudente) risicoreserve moeten worden gevormd ten bedrage van € 1 mln (10%). In de immunisatiereserve zal het bedrag voor deze risicoreserve geormerkt worden.

6.3. Voorstel en samenvatting financiële consequenties MKB leningenfonds, LBDF en kredietunies

Provinciale Staten wordt gevraagd te besluiten:

- een financieringsinstrumentarium in te stellen voor het (innovatieve) MKB bestaande uit

MKB leningenfonds	€ 20 mln. revolverend
Limburg Business Development Fonds (LBDF)	€ 23,85 mln. revolverend en € 5,85 mln. Subsidie
Cofinanciering kredietunies	€ 10 mln. revolverend

- het subsidiedeel van het LBDF ter grootte van € 5,85 mln. ten laste te brengen van de immunisatiereserve;
- voor het revolverende deel van het (totale) fonds een risicoreserve te vormen van € 9,8 mln en hiertoe in de immunisatiereserve een bedrag van € 9,8 mln te oormerken;
- Gedeputeerde Staten opdracht te verlenen de benodigde middelen (totaal € 59,7 mln.) ter beschikking te stellen;
- Gedeputeerde Staten opdracht te verstrekken de oprichting en uitvoering van het MKB leningenfonds, het LBDF en het instrument ter cofinanciering van kredietunies als onderdeel van de 2^e tranche structuurversterkende projecten ter hand te nemen en de Staten over de definitieve vorm te informeren.

7. Afweging van alternatieven en motivering gemaakte keuze / toets duurzaamheidparagraaf

De instelling van het MKB leningen fonds, het Limburg Business Development fonds en de cofinanciering kredietunies is deels een alternatief voor de bestaande financieringsmogelijkheden van het MKB.

8. Relatie met Programmabegroting – financiële aspecten

Dit initiatiefvoorstel heeft betrekking op programma 1, Economie en Werkgelegenheid en programma 4, Bestuur en Financiën van de Provinciale begroting 2014.

Uitvoering van het voorstel heeft uiteindelijk de volgende financiële consequenties:

- MKB leningenfonds: € 20 mln. revolverend
- Limburg Business Development fonds € 23,85 mln. revolverend en € 5,85 mln. subsidie;
- Cofinanciering kredietunies: € 10 mln. revolverend

Het subsidiedeel van het fonds ter grootte van € 5,85 mln zal ten laste van de immunisatiereserve worden gebracht.

Het revolverende deel van het (totale) fonds leidt tot het vormen van een risicoreserve van € 9,8

mln. In de immunisatiereserve zal een bedrag van € 9,8 mln hiervoor geormerkt worden. Dit voorstel zal dan ook bij de integrale afwegingen van de voorjaarsnota worden betrokken.

9. Juridische aspecten – deregulering

De instelling van het MKB leningenfonds en het Limburg Business Development fonds past binnen kaders van het provinciaal financieel instrumentarium.

De kredietunies –die in principe werken als een bank- vallen onder een uitzondering in het wettelijk kader voor het financieel stelsel.

10. Verbindingslijnen en andere visies

Het MKB leningenfonds, het Limburg Business Development fonds en de cofinanciering van kredietunies past volledig in het huidige provinciale beleidskader met betrekking tot stimulering van de regionale economie en werkgelegenheid.

11. Verdere planning, procedure en uitvoering

De volgende uitgangspunten zullen worden gehanteerd voor de uitvoering en beheer van het MKB leningenfonds en het Limburg Business Development fonds:

- uitvoering en beheer wordt belegd bij een professionele uitvoeringsorganisatie;
- voor het leningenfonds zal de uitvoering mogelijk worden 'gedecentraliseerd' in de vorm van één loket (beheerd door een professionele uitvoeringsorganisatie) op een centrale plaats in de provincie Limburg. Tot dit loket kan het MKB zich richten met (aan)vragen over het fonds.

Ten aanzien van het beheer van de provinciale deelname in kredietunies geldt dat nader onderzocht moet worden hoe dit beheer georganiseerd moet worden. Gezien de complexiteit van het beheer en de vereiste monitoring voortvloeiend uit de participatie in kredietunies is het waarschijnlijk dat ook de uitvoering en beheer van het instrument kredietunies zal worden belegd bij een professionele uitvoeringsorganisatie.

12. Periodieke informatie/sturingsinformatie

Via Jaarstukken en Begroting

- Paragraaf Projecten
- Paragraaf Financieringen
- Paragraaf Verbonden Partijen
- Paragraaf Bedrijfsvoering
- Programmaverantwoording

Voortgangsrapportages Regeling grote Projecten

13. Evaluatie

Gaandeweg moet blijken hoe groot daadwerkelijk de vraag naar middelen uit zowel het MKB leningenfonds als het Limburg Business Development fonds is. Een halfjaarlijkse evaluatie ter bespreking in de betreffende Statencommissie is gewenst. Bij gebleken vraag kan voor de funding van nieuwe tranches gezocht worden naar cofinanciering vanuit andere bronnen zoals pensioenfondsen en andere beleggingsinstellingen.

14. Communicatie

Het besluit van Provinciale Staten wordt gecommuniceerd via de gebruikelijke kanalen w.o. de besluitenlijst. Na besluitvorming in PS dient het voorstel geëffectueerd te worden. Op het moment dat een onderdeel operationeel is, dient de communicatie naar de doelgroepen vanuit de Provincie adequaat te worden opgepakt om het bedoelde effect te maximaliseren.

15. Meegezonden bijlagen
- aanbiedingsbrief

ONTWERPBESLUIT PROVINCIALE STATEN VAN LIMBURG

No: I-14-001

Provinciale Staten van Limburg;

gezien het Initiatiefvoorstel I-14-001 Titulaer (CDA) Financiering (innovatieve) Midden- en Kleinbedrijf in Limburg

besluiten:

- een financieringsinstrumentarium in te stellen voor het (innovatieve) MKB bestaande uit

MKB leningenfonds	€ 20 mln. revolverend
Limburg Business Development Fonds (LBDF)	€ 23,85 mln. revolverend en € 5,85 mln. subsidie
Cofinanciering kredietunies	€ 10 mln. revolverend

- het subsidiedeel van het LBDF ter grootte van € 5,85 mln. ten laste te brengen van de immunisatiereserve;
- voor het revolverende deel van het (totale) fonds een risicoreserve te vormen van € 9,8 mln en hiertoe in de immunisatiereserve een bedrag van € 9,8 mln te oormerken;
- Gedeputeerde Staten opdracht te verlenen de benodigde middelen (totaal € 59,7 mln.) ter beschikking te stellen;
- Gedeputeerde Staten opdracht te verstrekken de oprichting en uitvoering van het MKB leningenfonds, het LBDF en het instrument ter cofinanciering van kredietunies als onderdeel van de 2^e tranche structuurversterkende projecten ter hand te nemen en de Staten over de definitieve vorm te informeren.

Aldus vastgesteld door de Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van 20 juni 2014

Mevrouw drs. J.J. Braam, griffier

De heer drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter